

Okul Öncesi Çocuklarının Kelime Hazinesi ile Derlem Temelli Sıklık Listelerinin Karşılaştırılması

*Melike ULUÇAY**

Öz

Bu çalışma 60 ay ve üzeri okul öncesi çocuklarının en sık kullandıkları ilk 1000 kelime ile derlem temelli çeşitli listeleri karşılaştırarak, okul öncesi çocuklarının dil edinim sürecinde kullandıkları kelimelerin bu listelerden ne ölçüde farklılaştığını ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Çocukların kelime hazinesini tespit etmek için sekiz hafta süreyle etkileşimli okuma yöntemiyle kitap okunmuş, çocuklar konuşturularak söyledikleri her söz kayıt altına alınmış ve kelime havuzu oluşturulmuş böylece sıklık listesi elde edilmiştir. Bütüncül çoklu durum deseni kullanılan çalışmada okul öncesi çocuklarının kelime sıklık listesi ile genel bir derlem olan A Frequency Dictionary of Turkish'in, Hedef Kelime Listesi'nin, çocuk kitaplarının, 1. Sınıf Türkçe ders kitabının ve ilkökul öğrencilerinin ilk 1000 kelimesi karşılaştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda okul öncesi çocuklarının ilk 1000 kelimesi ile A Frequency Dictionary of Turkish'in ilk 1000 kelimesi ve 1. Sınıf Türkçe Kitabının ilk 1000 kelimesi arasında farklılaşma oranının daha fazla; Hedef Kelime Listesi, çocuk kitapları ve ilkökul öğrencilerinin ilk 1000 kelimesi arasında farklılaşma oranının daha az olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi, kelime hazinesi, kelime sıklığı

A Comparison of Preschool Children's Vocabulary and Corpus-Based Frequency Lists

Abstract

The aim of this study, comparing 60 months and older pre-schoolers' first most frequently used 1000 words with various corpus-based lists, is to reveal the extent to which the words used by preschool children in the language acquisition process differ from these lists. To determine the vocabulary levels of the children, interactive reading method was applied for eight weeks, any vocabulary produced by the children was recorded, a word pool was created, and thus a frequency list was obtained. In the study in which a holistic multi-case design was used, the frequency list of preschool children and the first 1000 words of A Frequency Dictionary of Turkish, which is a general corpus, the first 1000 words of Target Word List, the first 1000 words of a children's book, the first 1000 words of 1st grade Turkish textbooks, and the first 1000 words of primary school students were compared. As a result, the rate of differentiation between the first 1000 words of preschool children and the first 1000 words of the A Frequency Dictionary of Turkish, and the first 1000 words of the 1st Grade Turkish Book was found to be quite high while it was seen that there was less differentiation between the Target Word List, children's books, and the first 1000 words of primary school students.

Keywords: Preschool, vocabulary, word frequency

Giriş

Anne karnındayken sesleri duymaya başlayan, dünyaya geldiğinde ağlayarak iletişim kuran bir bebek 1 yaşından itibaren üretici kelime hazinesindeki sınırlı sayıda olan ilk kelimelerini kullanarak o zamana kadar sadece kapısından bakabildiği dilin dünyasına adım atar. Çocuk önce ihtiyaçlarını ifade

* Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Erzincan, melikeulucay@gmail.com, ORCID:orcid.org/0000-0001-6333-1286

etmek için dili bir araç olarak kullanırken devam eden süreçte dünyayı anlamak, her yönüyle kendini ifade etmek, sosyalleşmek ve içinde yaşadığı toplumda kendine bir yer edinebilmek için dili bir araç olarak kullanmaya devam eder.

Dil; seslerin birleşmesiyle heceler, hecelerin birleşmesiyle kelimeler, kelimelerin birleşmesiyle kelime grupları ve cümlelerin oluştuğu çok düzenli ve sistemli bir yapıdır. Bu sistemli düzen insanoğlunun dil öğrenme sürecinde de kendini gösterir. Bebekler öncelikle ses çıkarırlar; ardından heceler, hecelerden sonra kelimeler ifade eder ve 18. aydan itibaren cümle kurmaya başlarlar. Bu sıralı düzen hiçbir bebek ve çocukta değişmez ancak çeşitli faktörlerin etkisiyle daha hızlı ya da daha yavaş devam edebilir. Hayat boyu devam eden dil gelişiminin en kritik dönemi okul öncesi dönemde, her çocuğun dil gelişiminin -çeşitli faktörlerden etkilendiği için- farklılıklar gösterebildiğini belirten birçok çalışma yapılmıştır (Dereli ve Koçak, 2005; Erdoğan, Bekir ve Aras, 2005; Ergin, 2012; Eryılmaz, Uladı, Geyik ve Öztürk, 2019; Koçak, Ergin ve Yalçın, 2014; Yıldırım, 2008). 0-6 yaşlarda beden, dil ve zihin gelişimi çok hızlı ilerlemektedir. Bu dönemdeki gelişmeler çocuğun yaşamını ve geleceğini belirleyici olmaktadır (Güneş, 2010, s. 28). Okul öncesi dönemde dil gelişimi hızlı bir seyir takip eder, bu seyrin desteklenmesi çocukta hem sosyal gelişmeyi hem de zihinsel gelişmeyi beraberinde getirir (Ayrancı, 2018, s.17). Dilin kazanılması, doğrudan çocuğun bilişsel gelişimine dayanmakta olup zihinsel uyum süreçlerinin her biri algılama, kavram geliştirme ve dilin kazanılmasıyla yakından ilişkilidir (Karacan, 2000b).

Kelime Hazinesi

Kelime hazinesi; bir bireyin ana dilinde ya da öğrendiği bir yabancı dilde bildiği, zihninde anlamlandırabildiği ve kendini ifade ederken kullandığı bütün kelimelerdir. Kelime hazinesinin iki boyutu vardır. Birincisi; anlama sürecinde duyulan, zihinde yer bulan ve anlamının bilindiği ya da bağlama göre anlamlandırılabilen kelimelerden oluşan alıcı kelime hazinesidir. İkincisi ise anlatım sürecinde aktif olarak kullanılan kelimelerden oluşan üretici kelime hazinesidir.

Dilin anlaşılması kullanılmasına öncülük eder, bir başka deyişle çocuklar dili kullanmadan çok önce kelimeleri ve cümleleri anlarlar (Karacan, 2000a: 265). Yani bebeklerin henüz konuşmaya başlamadan önceki dönemlerinde alıcı kelime hazineleri işlemeye başlar. Duyulan her kelime zihinde yer alan alıcı kelime hazinesine eklenir ve duyulma sıklığına bağlı olarak bebeğin konuşmaya başladığı dönemde üretici kelime hazinesinde kullanılmaya başlar.

Dil gelişiminin önemli aşamalarından biri olan kavram geliştirme süreci yaş ve yaşantılarla ilgilidir. Bilişsel gelişim dönemine uygun olarak karşılaşılan uyarıcılarla öğrenilen kavramlar ve kelimeler artmaktadır. Böylece gelişen kelime hazinesi temel dil becerilerini desteklemektedir. Kelime hazinesi düşünce üretilmesi ve geliştirilmesi sürecinde de önemli bir rol oynar. Bu süreçte zihindeki alıcı kelime hazinesine katılan yeni kelime, kavramlar ve bunlar arasındaki ilişkiler sayesinde duygu ve düşünce dünyası zenginleşir, geliştirilen yeni duygu ve düşünceler dile kelimelerle dökülerek varlık bulur. Bu kelimelerin varlık bulması, duygu ve düşüncelerin verilmek istenen mesaja göre zihindeki üretici kelime hazinesi içinde yer alan en uygun kelimelerin seçilmesi ve dilsel kodların oluşturulması yoluyla gerçekleşir.

Çocuğun kelime hazinesini tespit etmek dil gelişimini takip etmek adına önemlidir ancak okul öncesi dönem çocuklarından sözlü veri toplamak ve çocukların kelimelerin anlamlarını gerçekten bilip bilmediklerini tespit etmek zor ve zahmetli bir iştir. Çünkü bir kelimeyi bilmek sadece söylenişini bilmek değil anlamıyla birlikte bilmek demektir. Hurlock'a göre; konuşmanın iki kriteri vardır:

1.Çocuğun söylediği kelimelerin anlamını bilmesi, çıkarılan seslerin belirli bir objeye karşılık getirilerek kullanılmasıdır.

2.Çocuğun söylediği kelimelerin, başkaları tarafından anlaşılabilir şekilde düzgün olmasıdır. (aktaran: Özbaydar, 1970).

Dilin ustaca kullanılmasının ve inceliklerinin öğrenilmesinin 5-10 yaşları arasında olduğu kabul edilmekle birlikte, çocukların büyük bir çoğunluğu, temel dil kazanma sürecinin önemli bir bölümünü, 5-6 yaşlarında gerçekleştirmektedir. (Yapıcı, 2004, s. 6) 5 yaşındaki bir çocuk objeleri işlevlerine göre tanımlar; hız, sayı, zaman ve uzam kavramları geliştirmiştir. 5-6 kelimeli cümle kurar. Birçok zıt kavramı anlar. Farklı zamanları ve çeşitli cümle kalıplarını kullanabilir. Cümleyi değişik biçimlerde kurabilir.

Kendi yanlışlarını kendisi düzeltir. (Ayrancı, 2018; Karacan, 2000a) Bu yüzden 5 yaştan itibaren kelime hazinesini tespit etmek çok daha kolaylaşır. 48-72 ay arasındaki çocuklar üzerinde kelime hazinesi ile ilgili çalışmalar daha fazla yapılmaktadır. Ülkemizde çalışmaların çoğunda kelime hazinesinin sosyoekonomik düzey, yaş aralığı, cinsiyet, teknoloji kullanımı gibi değişkenlere göre değişip değişmediği ya da çocukların dil yapılarının nasıl bir gelişim gösterdiği araştırılmıştır. (Altun, 2019; Aydoğan ve Koçak, 2003; Savaş ve Turan, 2011; Dereli, 2003, Derman, 2017) Bu çalışmaların çoğunda okul öncesi çocuklarının kelime hazinesini ölçmek için genelde resimli kelime testlerinin uygulandığı görülmektedir. (Dereli ve Koçak, 2005; Erdoğan vd. 2005; Ergin, 2012; Eryılmaz vd., 2019; Koçak vd. 2014; Derman, 2017; Yıldırım, 2008).

Jonhston'a (1993) göre (aktaran Işıtan ve Turan, 2014, s. 108) çocuğun gerçek dil performansına ilişkin en güvenilir bilgi doğal iletişim ortamında gözlem ve dil örneği analizi ile sağlanmaktadır, bu nedenle gerçek iletişim ortamından alınan doğal dil örneği analizi değerlendirme sürecinin önemli bir parçası olarak düşünülmektedir. Ülkemizde öğrencileri konuşturarak sözlü veri elde etme yoluyla yani dil örneği alınarak yapılan çalışmalar daha azdır. (Acarlar, 2005; Aktürk, 2012; Savaş ve Turan, 2011). Kelime hazinesi belirleme çalışmalarında yazılı veya sözlü veri yoluyla elde edilen sıklık listeleri ana dil öğretiminde önemli bir yere sahiptir. Aksan (2000) bir dilde en sık kullanılan ilk 1000 kelimenin o dille yapılan üretimlerin yaklaşık %80'ini karşıladığını söyleyerek sıklık listelerindeki ilk 1000 kelimenin temsil gücünü ortaya koyar. Sıklık listelerinden çok daha hacimli olan derlem çalışmaları da dil öğretiminde önemlidir. Karadağ (2019a) dilin genel amaçlı olarak öğretiminde derlem temelli sıklık listelerinin veya sıklık sözlüklerinin kullanılmasının son derece işlevsel olduğunu belirterek dil öğretiminde dilde en sık kullanılan birimlerin öncelikli olarak öğretiminde hedeflendiğini vurgular. Bu yüzden her seviyede derlem temelli sıklık listeleri oluşturulması kelime öğretiminde işlevsel olarak kullanılması bakımından önemlidir. Bir dil için oluşturulmuş derlem temelli sıklık listesi dilin genel görünümünü temsil etmektedir. Böyle bir liste ile özel amaçlı hazırlanan sıklık listelerinin karşılaştırılması iki liste arasındaki ortaklığı ve ayrılığı göstermekte, böylece elde edilen veriler dil öğrenme ve öğretme sürecinde yönlendirici olmaktadır. Karadağ (2019a) genel derlemelerin dilin genel görünümünü ortaya koyduğu için bu görünümde fazla soyut kelime yer aldığını belirtir ve bu yüzden alt yaşlarda (okul öncesi ve temel eğitim düzeyi) bulunan çocukların soyut düşünce gelişimi henüz gerçekleşmediği için genel derlemelerin çocukların dil eğitiminde işlevsel olmadığını belirtir.

Bu çalışmada 60 ay ve üzeri okul öncesi çocuklarının kelime hazinesi tespit edilmiş, sıklık listesi elde edilmiş ve bu liste derlem temelli çeşitli listelerle karşılaştırılmıştır. Okul öncesi çocuklarının dil edinim sürecinde kullandıkları kelimelerin çeşitli sıklık listeleriyle ne ölçüde farklılık gösterdiğini ortaya koymak amacıyla yapılan bu çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Okul öncesi çocuklarının kelime hazinesindeki ilk 1000 kelime ile Aksan ve arkadaşlarının (2017) *A Frequency Dictionary of Turkish* (Türkçe Sıklık Sözlüğü) adlı çalışmalarındaki ilk 1000 kelime arasında ne kadar farklılık vardır?
2. Okul öncesi çocuklarının kelime hazinesindeki ilk 1000 kelime ile Karadağ'ın (2019b) *Kelime Öğretimi* kitabında yer alan "Hedef Kelime Listesi"nin ilk 1000 kelimesi arasında ne kadar farklılık vardır?
3. Okul öncesi çocuklarının kelime hazinesindeki ilk 1000 kelime ile çocuk kitaplarının ilk 1000 kelimesi (Baş, 2006) arasında ne kadar farklılık vardır?
4. Okul öncesi çocuklarının kelime hazinesindeki ilk 1000 kelime ile 1. Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki ilk 1000 kelime arasında ne kadar farklılık vardır?
5. Okul öncesi çocuklarının kelime hazinesindeki ilk 1000 kelime ile ilkökul öğrencilerinin ilk 1000 kelimesi (Karadağ 2005) arasında ne kadar farklılık vardır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Creswell'e (2013: 97) göre durum çalışması araştırması, araştırmacının gerçek yaşam, güncel sınırlı bir sistem (bir durum) ya da belli bir zaman içerisindeki çoklu sınırlandırılmış sistemler (durumlar) hakkında çoklu bilgi kaynakları (örneğin gözlemler, mülakatlar, görsel-ışitsel materyaller ve dokümanlar ve

raporlar) aracılığıyla detaylı ve derinlemesine bilgi topladığı, bir durum betimlemesi ya da durum temaları ortaya koyduğu nitel bir yaklaşımdır. Bu çalışmada birden çok durum olduğu, her bir durum bütüncül bir yaklaşımla incelendiği ve birbiriyle karşılaştırıldığı için bütüncül çoklu durum deseni kullanılmıştır. Çalışmadaki durumu, okul öncesi çocuklarının en sık kullandığı ilk 1000 kelime ile çeşitli sıklık listelerinin karşılaştırılması oluşturmaktadır.

Katılımcılar ve İnceleme Nesnelere

Araştırmanın katılımcılarını Erzincan ilinin 4 farklı bölgesinden seçilen okul öncesi eğitim kurumlarında eğitim gören 60 ay ve üzeri yaş grubundaki 17 kız, 13 erkek olmak üzere 30 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmanın inceleme nesnesini ise söz konusu çocuklardan sözlü dil yoluyla elde edilen kelime havuzu oluşturmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Okul Öncesi Eğitimi Programı, okul öncesi ders kitapları, okul öncesi çocuklarının hazırbulunuşluk düzeyleri ve alan uzmanlarının görüşü alınarak çalışma için farklı 8 tema belirlenmiştir. Farklı temalar çocukların kullandığı kelimelerin çeşitliliğini tespit etmek bakımından önem taşımaktadır. Bu temalar hayal gücü, paylaşım, yardımseverlik, temizlik, kıskançlık-sevgi, aile-anne sevgisi, arkadaşlık aile bağları temalarıdır. Belirlenen temalara göre seçilen 8 hikâye kitabı için alan uzmanlarından kitapların çalışma kapsamında kullanılabilir olduğuna yönelik onay alınmış ve bu kitaplar çocuklara etkileşimli olarak okunmuştur. Çalışmada okunan kitaplar ve bilgileri Tablo 1.'de gösterilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmada Kullanılan Çocuk Kitapları

Sıra	Kitabın Adı	Yazar	Yayınevi	Sayfa Sayısı	Yayın Tarihi
1.	Kırmızı Fili Gördünüz mü?	Ferit Avcı	Can Çocuk Yayınları	24	2007
2.	Aydedeyi Saklayan Çocuk	Özdilek Erdem	Kök Yayıncılık	16	2002
3.	Tombik Ayı Teşekkür Ediyor	Karma Wilson-Jane Chapman	Pearson Yayınları	35	2015
4.	Burun	Yekta Kopan	Marsık Kitap	24	2009
5.	Kıskanç Kurbağa Eda	Tülin Kozikoğlu	Redhouse Kidz Yayınları	28	2015
6.	Memo ve Ay	Alice Briere Haquet	Mavibulut Yayıncılık	36	2016
7.	Minik Ayı Vadu Arkadaş Arıyor	Ayfer Gürdal Ünal	Can Çocuk Yayınları	32	2017
8.	Babamın Burnundan Düştüm	Ayla Çınaroğlu	Uçanbalık Yayınları	24	2010

Etkileşimli okuma sırasında çocuklara kitaptaki resimler, konu ve olaylarla ilgili Whitehurts ve Zevenbergen'in (2003) belirlediği soru tipleri dikkate alınarak "tamamlama", "hatırlama", "açık uçlu", "ne-neden-niçin", "geliştirme" soruları sorulmuş böylelikle hikâye okuma öncesi, süresi ve sonrasında çocukların duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri sağlanmıştır.

Uygulamalar sekiz hafta boyunca, haftada bir gün yapılmıştır ve her bir çocuk için uygulama ortalama 10 dakika sürmüştür. Etkileşimli okuma yöntemiyle hikâye okuma etkinliği yapılırken çocukların söylediği her söz ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Sınıf ortamında çocukların hep bir ağızdan konuştukları ve birbirlerinin sözlerini taklit ettikleri pilot uygulamalar sırasında tespit edilmiş

dolayısıyla çalışmanın güvenilirliğini artırmak için ve veri toplama sürecinin sağlıklı işleyebilmesi için çocuklarla uygulama sınıf ortamında ancak ders dışında yapılmıştır.

Ses kayıtları ile elde edilen 21299 kelimedenden oluşan dil örneği önce bilgisayar ortamına yazı olarak aktarılmıştır. Ardından çocukların konuşma dilinde kullandıkları kelimeler, telaffuzları hatalı olan kelimeler ve ağız özelliği taşıyan kelimeler Standart Türkiye Türkçesine göre düzeltilmiştir. Rakamlar yazıyla ve aralarına (+) işareti konularak yazılmıştır. Ayrı yazılan birleşik kelimeler ve sözlükte yer almamasına rağmen kalıplaşmış olan kelimeler aralarına (+) işareti konularak yazılmıştır. Özel isimler, ayırt edilebilmeleri için "*" işareti ile deyimler ise "#" işareti ile belirtilmiştir. Bu işlemler yapıldıktan sonra oluşturulan metin havuzu Simple Concordance 4.07 programı ile işleme tabi tutularak 21299 kelime hazinesi unsurundan oluşan kelime sıklık listesi elde edilmiştir. Listede yer alan fiillerdeki çekim ekleri ve fiilimsi ekleri atıldıktan sonra fiil kök, gövde veya tabanlarına "-" işaret konulmuştur. Aynı kök ya da gövdeye eklenmiş olan çekim ekleri atılarak bu kök veya gövdeye ait olan sıklık hesaplanarak söz konusu kelimenin sıklığına eklenmiştir. Havuzlarda yer alan eş sesli kelimeler tespit edilmiştir. Uzatılan ünlemler kısaltılarak yazılmıştır. Kelime listesinin oluşturulmasında ve analiz edilmesinde kelimelerin geçtiği yerleri ve sıklıklarını gösteren Simple Concordance Program 4.07 ile Microsoft Excel yazılımları kullanılmıştır.

Hazırlanan kelime listesi ile karşılaştırılacak olan diğer 5 liste içinde yer alan parantezli kelimelerin benzer fakat birbirinden farklı olan açıklamaları eşleştirilmiştir. Ardından listelerin ilk 1000 kelimeleri karşılaştırılmış ve böylece ortak kelimeler, bunların oranları, listelerin birbirleriyle ne kadar uyumlu oldukları ve ne kadar farklılaştıkları tespit edilmiştir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Erzincan İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Karar tarihi= 18.10.2017

Belge sayı numarası= 77629021-44-E.16967303

Bulgular

Okul Öncesi Çocuklarının Kelime Hazinesine İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 2.

Okul Öncesi Çocuklarının Toplam ve Farklı Kelime Sayıları

Toplam Kelime Sayısı	Farklı Kelime Sayısı	Toplam/Farklı Kelime Oranı
21299	1732	12,29

Tablo 2., 60 ay ve üstü okul öncesi çocuklarının etkileşimli okuma yapılarak elde edilen sözlü verilere göre kullandıkları toplam kelime sayısının 21.299 olduğunu göstermektedir. Çocukların kullandığı birbirinden farklı kelime sayısı ise 1732'dir. Toplam kelimelerin farklı kelimelere oranı 12,29'dur. Bu bulgu çocukların konuşmalarında geçen her farklı kelimenin ortalama olarak 12,29 kez tekrar ettiğini göstermektedir.

Tablo 3.

Okul Öncesi Çocuklarının İlk 1000 Kelimesi

S.	Kelimeler	105	bul-	49	daha	31	diş	22	ara-
810	da/de	103	al-	49	doğru	31	hem	22	benze-
697	o	98	burun	49	küçük	31	kal-	22	benzet-
630	bir	94	belki	48	köpek	30	kuş	22	bütün
505	çünkü	94	yer	48	paylaş-	29	aklına gel-	22	dolap
493	ben (zamir)	92	işte	48	üst	29	dışarı çık-	22	hediye et-
399	bil-	91	bir tane	47	ee	29	gir-	22	ile
379	şey	88	gör-	47	iki	29	kötü	22	kadar
362	ol-	87	güzel	47	iyi	28	gece	22	kız
327	olabil-	85	ne	46	çamur	28	ışık	22	uzun
313	oyna-	85	ora	45	bebek	28	izle-	22	zürafa
298	çok	82	diye	45	değil	28	teşekkür et-	21	ağız
290	için	75	ver-	44	bazen	27	fırçala-	21	at-
288	anne	72	ayı	44	ilgili	27	o yüzden	21	çalış-
274	başka	72	hiç	43	bura	27	sen	21	falán
259	var	71	yani	43	düşün-	27	aç-	21	temizle-
249	arkadaş	71	yıka-	42	herkes	26	ayak	21	ye-
240	yap-	69	hiçbir	42	topla-	26	kıskan-	20	aynı
226	sonra	68	düş	41	yemek	26	uyu-	20	bir kere
214	iste-	68	getir-	40	en (zarf)	26	yan	20	biraz
207	git-	67	yardım et-	40	kurbaga	26	bile	20	dur-
205	sev-	65	ya da	40	nasıl	25	çağır-	20	gerek-
190	de-	64	hayır	39	araba	25	çiçek	20	hemen
172	ama		(xevet)	39	şu	25	karanlık	20	kaç-
171	yok	63	ay dede	39	top	25	yemek ye-	20	koy-
166	ki	63	söyle-	38	kardeş	25	fikir	20	leylek
159	gel-	62	kendi	38	şöyle	24	kaybol-	20	üzgün
154	biz	62	üzül-	38	yağmur	24	mikrop	20	yatak
154	mı/mi/mu/ mü	62	zaman	37	büyük	24	saç	20	zorlan-
151	böyle	60	el (organ)	37	sadece	24	yardım	19	Allah
151	çık-	58	hayvan	37	tavşan	24	abla	19	aa
146	oyuncak	57	merdiven	36	zıpla-	23	bir sürü	19	ağaç
144	ay (uydu)	57	her	35	güneş	23	hepsi	19	amca
143	evet	57	ya (bağlaç)	34	birak-	23	hikâye	19	göz
141	mesela	55	yüz (çehre)	34	iç	23	koş- (koşu)	19	kalp
139	oyun	54	hep	34	okul	23	nere	19	karın
117	çocuk	53	gibi	33	tabii (elbette)	23	oda	19	kulak
117	ve	52	öyle	33	unut-	23	Su	19	tablet
112	fil	51	bak-	33	unut-	23	tane	19	temiz
106	bu	51	biri	32	balık	23	yat-	18	tırman-
106	ev	51	dışarı	32	doktor	22	canı sıkıl-	18	büyü-
105	baba	50	keci	32	zaten	22	ad	18	hı (ünlem)
			insan	31	aşam	22		18	kandır-

Okul Öncesi Çocuklarının Kelime Hazinesi ile Derlem Temelli Sıklık Listelerinin Karşılaştırılması

18	kırmızı	14	tut-	11	dünya	9	Ebrar	8	kat
18	o kadar	14	yürü-	11	erkek	9	acı- (ağrı)	8	kez
18	sevin-	13	adam	11	et-	9	anneanne	8	kıyafet
18	telefon	13	arkadaş ol-	11	gez-	9	ara	8	kirli
17	Barbie	13	belli et-	11	içeri	9	ayak izi	8	kok-
17	ağla-	13	diğer	11	kafa	9	azıcık	8	koltuk
17	niye	13	hadi	11	kapı	9	bahçe	8	kule
17	önce	13	hava	11	kaybet-	9	baş	8	küs-
17	saklan-	13	karga	11	köstebek	9	beğen-	8	sarı
17	şimdi	13	kocaman	11	neden	9	değiştir-	8	siyah
17	zor	13	organ	11	oynayabil-	9	dev	8	sor-
16	artık	13	sabah	11	tatlı	9	doğur-	8	soru
16	bit-	13	saklambaç	11	yanlış	9	dön-	8	tam
	(tükenmek)	13	san-	11	yazı (nesir)	9	elbise	8	tuvalet
16	doğ-	13	şura (şu yer)	10	arka	9	görebil-	8	uzat-
16	hediyeye	13	tamam	10	az	9	hatta	8	yaramazlık
16	iş	13	tanı-	10	başla-	9	ıslan-	7	özür dile-
16	oku-	13	uç-	10	birazcık	9	kişi	7	akıl
16	ön	13	yaş (ömür)	10	birlikte	9	kullan-	7	alabil-
16	park	13	yıldız	10	çek-	9	sür-	7	annecik
16	vur-	13	yine	10	çıkart-	9	taş	7	as-
16	yağ-	12	bu kadar	10	çöp	9	televizyon	7	aydınlat-
16	zıp zıp	12	çıkabil-	10	dağınık	9	yorul- (yorgun)	7	aydınlık
15	alt	12	eğer	10	davran-	9	yukarı	7	boy (uzunluk)
15	besle-	12	eşya	10	devam	8	izin al-	7	boya-
15	cam	12	gözlük	10	geç-	8	açık	7	cık (ünlem)
15	duvar	12	hani	10	hasta	8	ağ (örgü)	7	çimen
15	götür-	12	her zaman	10	hatırla-	8	aile	7	çukur
15	pis	12	kirlen-	10	her gün	8	anlat-	7	dört
15	tak-	12	mutlu ol-	10	hisset-	8	babaanne	7	duy-
15	yan-	12	otur-	10	kâğıt	8	bacak	7	gül
15	yastık	12	resim	10	kahvaltı	8	balon	7	hangi
14	anla-	12	taraf	10	kay-	8	bas-	7	in-
14	ayıcık	12	uzak	10	kes-	8	bazı	7	izin ver-
14	birbiri	12	yapabil-	10	kız-	8	becerikli	7	kaktüs
14	durum	12	yıkan-	10	konus-	8	boyama	7	kır-
14	hım	12	yoo	10	kork-	8	bugün	7	kolye
14	kalk-	11	abi	10	lazım	8	bulut	7	lavabo
14	kitap	11	ateş	10	öğretmen	8	gerekli	7	merak et-
14	komşu	11	ayakkabı	10	özle-	8	giyin-	7	normal
14	mutlu	11	baykuş	10	parça	8	gün	7	oynat-
14	özelik	11	bin-	10	sağ (yön)	8	hiç kimse	7	örümcek
14	rüzgâr	11	boş	10	tek	8	iç-	7	para
14	sıkıl-	11	çizgi film	9	yeni	8	kapat-	7	pasta
					ali				

7	sarıl-	6	sallan-	5	uçak	4	ip	4	uzay
7	takıl-	6	sanki	5	yapıştır-	4	kabuk	4	yaprak
7	tekrar	6	say-	5	yeşil	4	kanat	4	yaramaz
7	temizlen-	6	seç-	5	yiyecek	4	kaplumbağ	4	yetiş-
7	üç	6	sıkış-	5	yüksek		a	4	yoksa
7	yak- (ateş)	6	silah	5	yüzük	4	kaydırak	4	yorgun
7	yarat-	6	spor	4	dünyaya	4	kaz-	4	yüz- (suda)
7	yaşa-	6	sümük		gel-	4	keşke	3	güneş aç-
7	yavru	6	tüm	4	söz dinle-	4	kısa	3	güneş doğ-
6	canı iste-	6	yakala-	4	Ahmet	4	kirpi	3	ışık tut-
6	şaka yap-	6	yalan		Enes	4	kurtar-	3	Ankara
6	Counter	5	geri dön-	4	Dadu	4	küçücük	3	Ece
6	GTA	5	eda	4	ak-	4	leke	3	Ecrin
6	ayrıl-	5	astronot	4	bat-	4	masa	3	Elif
6	banyo	5	aşağı	4	bekle-	4	masal	3	Erzurum
6	bardak	5	at	4	beri	4	mekik	3	Eylül
6	beraber	5	atla-	4	beyaz	4	nefes al-	3	Iphone
6	beş	5	banyo yap-	4	bir daha	4	orta	3	Kerim
6	bisiklet	5	bilgisayar	4	bomboş	4	oysa	3	Kürşat abi
6	bulaşık	5	bir parça	4	cadı	4	öl-	3	örümcek
6	çıkart-	5	çatı	4	canavar	4	öp-		adam
6	çiz-	5	çok çok	4	çivi	4	özel	3	pitbul
6	dede	5	damla	4	dağit-	4	özel	3	Winks
6	düşür-	5	devam et-	4	dakika		harekat	3	Zeynep
6	eğik	5	döv-	4	dans et-	4	parlak	3	zuma
6	eğlenceli	5	dürbün	4	davranış	4	parti	3	açıl-
6	eski	5	farklı	4	diş fırçası	4	perde	3	ağır
6	göster-	5	gerçek	4	doğum	4	piknik yap-	3	aha
6	hızlı	5	gündüz	4	günü	4	pil	3	altı
6	inan-	5	ha		dokun-	4	pişir-	3	altın
6	indir-	5	hazırla-	4	(temas)	4	robot	3	anlatabil-
6	isim	5	hortum	4	düzgün	4	saat	3	apartman
6	iş yap-	5	kaybolabil-	4	e (harf)	4	sofra	3	ara sıra
6	kırıl-	5	kızdır-	4	eskiden	4	sohbet et-	3	aslında
6	kokarca	5	kim	4	fazla	4	söz	3	AVM
6	kol	5	kimse	4	falan	4	sürekli	3	aydınlan-
6	kolay	5	köy	4	film	4	sürpriz	3	aydınlatabi
6	kopar-	5	kucak	4	giy-	4	şarj		l-
6	kuzen	5	ortalık	4	gökyüzü	4	şarkı	3	ayır-
6	lahana	5	öbür	4	hamur	4	şeker	3	bal
6	meyve	5	patla-	4	hapşır-	4	şimşek çak-	3	balkon
6	mutfak	5	roket	4	harf	4	tren	3	bence
6	piknik	5	sil-	4	herhalde	4	ulaş-	3	beş buçuk
6	renk	5	süpürge	4	ihtiyacı ol-	4	uyan-	3	bileklik
6	sakla-	5	tanış-	4	ilk	4	uyut-	3	bin
6				4	inek				

Okul Öncesi Çocuklarının Kelime Hazinesi ile Derlem Temelli Sıklık Listelerinin Karşılaştırılması

3	bir defa	3	kapak	3	taşı-	2	Antep	2	bayram
3	bodrum	3	karar	3	tek başına	2	Çaki	2	bekçi
3	boya	3	kavuş-	3	temizlik	2	Efe	2	belli
3	bu yüzden	3	kayıp	3	temizlik	2	Elsa	2	(malum)
3	bulaş-	3	kendi	3	yap-	2	Emir	2	bıçak
3	buzdolabı	3	başına	3	tepe	2	Emregil	2	bir an
3	can	3	kere	3	terle-	2	Esra+abla	2	birikinti
3	çabuk	3	kesil-	3	teyze	2	Güney	2	birkaç
3	çal-	3	kızgın	3	tırmanabil-	2	İstanbul	2	bisküvi
3	çanta	3	kokla-	3	tırnak	2	İzmit	2	bitir-
3	çarp-	3	komik	3	tilki	2	Kocaeli	2	bozul-
3	çekmece	3	körebe	3	titre-	2	Kuzey	2	böcek
3	çilek	3	kutu	3	toplan-	2	Maşa	2	böylece
3	değişik	3	makas	3	toplantı	2	Mehmet	2	bülbül
3	dil (organ)	3	malzeme	3	toprak	2	Ali	2	cennet
3	doğa	3	market	3	uzan-	2	Melek	2	cevap
3	dol-	3	mavi	3	uzay aracı	2	Memo	2	cırmala-
3	dolu (xboş)	3	misafir	3	uzay	2	Neslişah	2	cimcikle-
3	dost	3	mutluluk	3	gemisi	2	Nilüfer	2	civciv
3	dök-	3	oğlan	3	üzüntü	2	OMP	2	çak-
3	dökül-	3	otobüs	3	valla	2	Pamuk	2	çamaşır
3	düşebil-	3	oturabil-	3	veya	2	Prenses	2	çamurlu
3	düz	3	ödev	3	video	2	Raşit	2	çapak
3	eğlen-	3	paket	3	vücut	2	Rümeysa	2	çay
3	etkinlik	3	panda	3	ya (ünlem)	2	Tombik Ayı	2	(içecek)
3	fener	3	parende	3	yakın	2	Yusuf	2	çekiç
3	filan	3	parmaklık	3	yaklaş-	2	ağrıyabil-	2	çevir-
3	geçin-	3	pek	3	yanlışlık	2	akıllı	2	çıplak
3	geri	3	peri	3	yem	2	alt değiştir-	2	çiçek
3	gine	3	polis	3	yer çekimi	2	an (zaman)	2	çikolata
3	güçlü	3	sağla-	3	yet-	2	annemgil	2	çirkin
3	gül-	3	salıncak	3	yol	2	arkadaşlık	2	çizgili
3	hala(henüz)	3	sert	3	yuvarlak	2	asıl-	2	çoban
3	hastalık	3	ses	3	yuvarlan-	2	ayılı	2	değ-
3	hava karar-	3	silahçılık	3	zıplayabil-	2	ayıp	2	deli
3	havuç	3	sinirlen-	2	canı acı-	2	ayrıca	2	deniz
3	hey	3	siz	2	güneş bat-	2	babasigil	2	depresyon
3	hık	3	soğuk	2	güneş bat-	2	bağ (ilgi)	2	deri
3	hurdalık	3	son	2	kalbi kırıl-	2	bahset-	2	derinlik
3	ilaç	3	sula-	2	nefes al-	2	bakabil-	2	dışarı
3	ilk önce	3	şeytan	2	öyle gel-	2	balina	2	çıkabil-
3	isteyebil-	3	tabak	2	söz ver-	2	basit	2	diken
3	kandırıl-	3	tahmin et-	2	vakit geçir-	2	başka biri	2	dikkat et-
3	kap-	3	taraf et-	2	yazık ol-	2	başörtü	2	dinozor
				2	Alperen	2	bayağı	2	dinle-

2	diyebil-	2	hastane	2	kıl	2	saldır-
2	dolaş-	2	havuz	2	kıvırcık	2	salon
2	domuz	2	hayal	2	koca	2	sandalye
2	dondurma	2	hayvanat	2	konu	2	sat-
2	doy-		bahçesi	2	kop-	2	satranç
2	dönüş-	2	hız	2	kovala-	2	sebze
2	dua	2	hopla-	2	kötülük		
2	duman	2	hoşlan-	2	kukla		
2	duş	2	ısın-	2	kullanabil-		
2	düzenle-	2	ışıldat-	2	kuyruk		
2	edin-	2	ışın	2	küs		
2	eğ-	2	iğne	2	lunapark		
2	elbiseli	2	ihtiyaç	2	maç		
2	elektrik	2	ileri	2	makine		
2	emek	2	ilgilen-	2	mangal		
2	engelle-	2	iyileştir-	2	minder		
2	erken	2	izlet-	2	minnacık		
2	etek	2	kaçırabil-	2	mutlu et-		
2	evcilik	2	kadarcık	2	nehir		
2	ezebil-	2	kafes	2	neyse		
2	fırça	2	kaldır-	2	odun		
2	fırlat-	2	kalemtraş	2	oluş-		
2	galiba	2	kalpli	2	ooo		
2	gaz	2	kana-	2	otomatik		
2	geçir-	2	kanepe	2	otuz beş		
2	gene		(çekyat)	2	Oyun		
2	gezme	2	kapalı		bilgisayarı		
2	gidebil-	2	kara (renk)	2	öğrenci		
2	giydir-	2	karınca	2	öldür-		
2	gök	2	karışık	2	önceden		
2	gönder-	2	karıştır-	2	örtü		
2	göre	2	karşı	2	özgür		
2	görün-	2	kart (kâğıt)	2	pahalı		
2	görüŧ-	2	kaş	2	parfüm		
2	gözük-	2	kat-	2	pati		
2	güçlen-	2	katla-	2	pazar		
2	güldür-	2	kavga et-	2	peçete		
2	güleryüz	2	kazan-	2	peş		
2	gürle-	2	kelebek	2	pırılıtlı		
2	güven-	2	kenar	2	püskürtebil		
2	halı	2	kendi		-		
2	hamak		kendine	2	reklam		
2	harita	2	kepçe	2	renkli		
2	hasta et-	2	kesin	2	sade		
2	hastalan-	2	kestir-	2	sakal		

Okul Öncesi Çocuklarının Kelime Hazinesi ile Derlem Temelli Sıklık Listelerinin Karşılaştırılması

Tablo 3'e bakıldığında diğer sıklık listelerinde olduğu gibi "da/de, o, bir, ben" gibi kelimelerin en çok tekrar eden kelimeler olduğu görülmektedir. Bu listedeki en fazla kullanılan ilk 100 kelimenin bazıları cümle içinde türlerine göre incelendiğinde farklı tür kategorisinde değerlendirilebilmekle birlikte liste görünümünde, kelime bazında bakıldığında türlerin oranları şöyledir: Kelimelerin %36'sı isim, %23'ü fiil, %11'i zarf, %11'i zamir, %9'u edat, %9'u bağlaç, %1'i ünlemdir.

Listede çocukların dünyasında önemli yeri olan isimlerden "anne, arkadaş, oyuncak, oyun, çocuk, fil, baba, ayı, düş, ay dede, hayvan, kedi, köpek, bebek"; fiillerden ise "oyna-, sev-, iste-, üzül-, paylaş-" gibi kelimelerin sıklıkları fazladır. En fazla kullanılan bağlaç listenin en sık kullanılan dördüncü kelimesi olan "çünkü" bağlacıdır. En sık kullanılan zarflar "çok, sonra", en sık kullanılan zamirler "o, ben", en sık kullanılan edatlar ise "için, mı/mi, böyle"dir.

Okul Öncesi Çocuklarının ilk 1000 Kelimesi ile Aksan ve Arkadaşlarının (2017) A Frequency Dictionary of Turkish (Türkçe Sıklık Sözlüğü) Adlı Çalışmalarındaki ilk 1000 Kelimenin Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Okul öncesi çocuklarının kullandığı ilk 1000 kelime ile Türkçe Sıklık Sözlüğü'nün ilk 1000 kelimesi birleştirildiğinde ortaya çıkan listedeki birbirinden farklı kelimelerin sayısı 1741'dir. Her iki listede yer alan ortak kelimelerin sayısı 254'tür. Buna göre iki sıklık listesi %25,4 oranında uyumludur ve iki liste birbirinden %74,6 oranında farklılaşmaktadır.

İki listede ortak olan 254 kelime alfabetik olarak aşağıda verilmiştir.

Tablo 4.

Ortak Kelime Listesi

adam	ben (zamid)	davran-	eski	hayal
ağabey	benze-	de-	et-	hayvan
ağla-	beraber	değ-	etkinlik	hem
aile	beri	değil	ev	hemen
ak-	besle-	deniz	evet	hep
al-	beyaz	devam	falán	hepsi
alt	bil-	diğer	fazla	her
ama	bile	dinle-	fikir	herhalde
anla-	bilgisayar	diye	film	herkes
anne	bin-	doğ-	gece	hisset-
araba	bir	doğa	gel-	ile
arka	biraz	doğru	gerek-	ileri
at-	birbiri	doktor	gerekli	ilgilen-
atla-	biri	dol-	geri	ilgili
ay (uydu)	birlikte	dost	getir-	ilk
ayak	biz	dur-	gez-	in-
az	boy(uzunluk)	durum	gibi	inan-
baba	bu	duş	gir-	insan
bağ (ilgi)	bul-	duvar	git-	isim
bahset-	bura	duy-	giy-	iste-
bak-	can	eğer	hangi	iyi
bas-	cevap	el (organ)	hani	izle-
bazen	çiçek	en (zarf)	hasta	kadar
bebek	da (de)	engelle-	hastane	kafa
bekle-	daha	erkek	hatta	kal-
belki	dakika	erken	hava	kalk-

kalp	kullan-	parti	sor-	uzun
kap-	kurtar-	pazar	soru	var
kara (renk)	kuş	pek	spor	ve
karar	makine	polis	su	ver-
kat-	malzeme	renk	şu	veya
kay-	masa	resim	tabii (elbette)	vur-
kaybet-	mesela	saat	tak-	yağ-
kazan-	mutlu	sabah	tam	yakala-
kenar	ne	sadece	tamam	yan
kendi	neden	sağla-	tane	yani
kere	nere	sakla-	taraf	yap-
kes-	niye	salon	tek	yarat-
kesin	normal	san-	tekrar	yat-
kez	o	sanki	telefon	yatak
ki	oda	sat-	televizyon	ye-
kim	oku-	say-	tepe	yemek
kimse	okul	sen	top	yeni
kitap	ol-	ses	topla-	yer
kol	ora	sev-	toprak	yet-
kolay	orta	sil-	tut-	yine
konu	otur-	silah	unut-	yok
kop-	oyna-	siz	uyan-	yol
kork-	oyun	soğuk	uyu-	zaman
koy-	öl-	son	uzak	zaten
kulak	para	sonra	uzan-	zor

Okul Öncesi Çocuklarının İlk 1000 Kelimesi ile Karadağ'ın (2019b) Kelime Öğretimi Kitabında Yer Alan "Hedef Kelime Listesi"ndeki İlk 1000 Kelimenin Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Okul öncesi çocuklarının kullandığı ilk 1000 kelime ile Karadağ'ın Hedef Kelime Listesindeki ilk 1000 kelime birleştirildiğinde ortaya çıkan listedeki birbirinden farklı kelimelerin sayısı 1445'tir. Her iki listede de yer alan ortak kelimelerin sayısı 536'dır. Buna göre iki sıklık listesinde %53,6 oranında uyum olduğu görülmektedir. İki liste birbirinden %46,4 oranında farklılaşmaktadır.

İki listede ortak olan 536 kelime alfabetik olarak aşağıda verilmiştir.

Tablo 5.

Ortak Kelime Listesi

abla	akıl	anlatabil-	as-	aynı
aç-	aksam	anne	aşağı	ayrıca
açık	al-	anneanne	aslında	ayrıl-
acil-	alabil-	apartman	at	az
adam	alt	ara-	at-	baba
ağabey	altın	araba	ateş	babaanne
ağaç	ama	arka	atla-	bacak
ağz	amca	arkadaş	ay (uydu)	bahçe
ağla-	an (zaman)	arkadaş ol-	ayak	bak-
aile	anla-	arkadaşlık	ayakkabı	balık
ak-	anlat-	artık	ay	balkon

Okul Öncesi Çocuklarının Söz Varlığı ile Derlem Temelli Sıklık Listelerinin Karşılaştırılması

bardak	çabuk	döv-	göre	ilgili
baş	çağır-	dünya	görebil-	ilk
bas-	çal-	dur-	görün-	ilk önce
başka	çalış-	durum	göster-	in-
başla-	cam	düş	götür-	inan-
bat-	can	düşün-	göz	indir-
bayram	çanta	duvar	gül	inek
bazen	çarp-	duy-	gül-	insan
bazı	çek-	düzenle-	gün	ip
bebek	cennet	edin-	güneş	is
beğen-	cevap	eğer	güven-	ışık
bekle-	çık-	eğlen-	güzel	isim
belki	çıkart-	eğlenceli	hadi	iste
ben (zamid)	çıkart-	el (organ)	hala (henüz)	iste-
bence	çiçek	elbise	hangi	iyi
benze-	civciv	emek	hasta	izle-
beraber	çiz-	en (zarf)	hastalan-	kaç-
beri	çizgi film	erkek	hastane	kadar
besle-	çoban	erken	hatırla-	kafa
beyaz	çocuk	eski	hatta	kafes
bil-	çok	eskiden	hava	kahvaltı
bile	çöp	eşya	havuç	kal-
bilgisayar	çünkü	et-	havuz	kaldır-
bin-	da (de)	ev	hayal	kalk-
bir	daha	evcilik	hayır(xevet)	kalp
bir kere	dakika	evet	hayvan	kalpli
bir sürü	davran-	farklı	hayvanat bahçesi	kapat-
bir tane	davranış	fazla	hazırla-	kapı
bırak-	de-	fikir	hediye	kaplumbağa
biraz	dede	film	hem	karanlık
birbirini	değil	fırçala-	hemen	karar
birçok	değişik	geç-	hep	kardeş
biri	değiştir-	gece	her	karın
birkaç	deli	geçin-	her gün	karşı
birlikte	deniz	geçir-	her zaman	kavga et-
bisiklet	dev	gel-	herkes	kay-
bit- (tüken-)	devam et-	gene	hiç	kaybet-
bitir-	diğer	gerçek	hiç kimse	kaybol-
biz	dinle-	gerek-	hiçbir	kazan-
boş	diş	geri	hikâye	kedi
boy (uzunluk)	dışarı	getir-	hisset-	kenar
böyle	doğ-	gez-	hızlı	kendi
böylece	doğa	gibi	iç	kere
bu	doğru	gidebil-	iç-	kes-
bugün	doğum günü	gir-	içeri	kesil-
bul-	doktor	git-	için	keşke
bulaşık	dolaş-	giy-	ihtiyaç	kez
bura	dolu (boş)	giyin-	ilaç	kim
bütün	don-	gol	ile	kimse
büyü-	dondurma	gönder-	ileri	kır-
büyük	dost	gör-	ilgilen-	kırıl-

kırmızı	neden	sadece	tam	ya da
kısa	nere	sağ (yon)	tamam	yağ-
kişi	neyse	sağla-	tane	yağmur
kitap	niye	sakla-	tanı-	yak- (ateş)
kıyafet	o	saklambaç	tanış-	yakala-
kız	öbür	saklan-	taraf	yakın
kız-	oda	salıncak	taş	yaklaş-
kocaman	ödev	sallan-	taşı-	yalan
kol	odun	san-	tatlı	yan
komik	oğlan	sanki	tavşan	yan-
komşu	öğrenci	sarı	tek	yani
konu	öğretmen	sarı-	tekrar	yanlış
konuş-	oku-	şarkı	telefon	yap-
köpek	okul	sat-	televizyon	yapabil-
körebe	ol-	say-	temiz	yaramaz
kork-	olabil-	sebze	temizle-	yardım
koş-(koşu)	oldur-	seç-	temizlik	yardım et-
kötü	on	şeker	tepe	yaş (ömür)
kötülük	önce	sen	teşekkür et-	yaşa-
kovala-	önceden	ses	teyze	yat-
koy	öp-	sev-	tilki	yatak
koy-	ora	sevin-	top	yavru
küçük	orta	şey	topla-	yazı (nesir)
kulak	otobüs	sil-	toplan-	yem
kullan-	otur-	silah	toprak	yemek
kurbağa	öyle	simdi	tren	yeni
kurtar-	oyna-	sinirlen-	tüm	yer
kus-	oyun	siyah	tut-	yeşil
kuş	oyuncak	siz	uç-	yet-
kuzen	özle-	sofra	uçak	yıka-
leylek	para	soğuk	ulaş-	yine
maç	parça	son	unut-	yiyecek
malzeme	park	sonra	üst	yok
masa	paylaş-	sor-	uyan-	yol
masal	pazar	soru	uyu-	yukarı
mavi	pek	şöyle	uzak	yüksek
merak et-	peri	söyle-	üzgün	yürü-
merdiven	pes	söz	üzül-	yüz (çehre)
mesela	piknik	spor	uzun	yüz-(suda)
meyve	piknik yap-	su	üzüntü	zaman
motor	pişir-	şu	var	zaten
mutfak	polis	sür-	ve	zıpla-
mutlu	renk	sürekli	ver-	zor
mutlu ol-	resim	tabak	veya	
mutluluk	saat	tabii (elbette)	vur-	
nasıl	sabah	tak-	ya (bağlaç)	
ne	saç	takıl-	ya (ünlem)	

Okul Öncesi Çocuklarının İlk 1000 Kelimesi ile Çocuk Kitaplarındaki (Baş, 2006) İlk 1000 Kelimenin Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Okul öncesi çocuklarının kullandığı ilk 1000 kelime ile çocuk kitaplarındaki ilk 1000 kelime birleştirildiğinde ortaya çıkan listedeki birbirinden farklı kelimelerin sayısı 1499'dur. Her iki listede de yer alan ortak kelimelerin sayısı 475'tir. İki sıklık listesinde %47,5 oranında uyum olduğu görülmektedir. İki liste birbirinden %52,5 oranında farklılaşmaktadır.

İki listede ortak olan 475 kelime alfabetik olarak aşağıda verilmiştir.

Tablo 6.

Ortak Kelimeler Listesi

Ali	aslında	bin	çarp-	dol-
Allah	at	bin-	çek-	dolaş-
İstanbul	at-	bir	cennet	dolu (xboş)
abla	ateş	bir an	cevap	dön-
aç-	atla-	bir daha	çevir-	dört
açık	ayak	bırak-	çık-	dost
acil-	ayı	biraz	çıkart-	döv-
adam	ayır-	birbiri	çiçek	doy-
ağabey	ayni	biri	çoban	dua
ağaç	ayrıl-	birkaç	çocuk	dünya
ağır	az	birlikte	çok	dur-
ağiz	baba	bit- (tüken-)	çünkü	durum
ağla-	bacak	bitir-	da (de)	düş
aile	bahçe	biz	daha	düşün-
ak-	bak-	boş	damla	duvar
akıl	balık	boy (uzunluk)	davran-	duy-
akıllı	baş	böyle	de-	eğer
akşam	bas-	böylece	dede	eğlen-
al-	başka	bu	değil	el (organ)
alt	başla-	bu kadar	değiştir-	elbise
altı	bayram	bu yüzden	deli	en (zarf)
altın	bazen	bugün	deniz	erkek
ama	bazı	bul-	dev	eski
amca	bebek	bulut	devam	et-
an (zaman)	beğen-	bura	diğer	etek
anla-	bekle-	burun	dil (organ)	ev
anlat-	belki	bütün	dinle-	evet
anne	belli (malum)	büyü-	dışarı	fazla
anneanne	ben (zamir)	büyük	diş	geç-
ara-	benze-	çabuk	diye	gece
araba	beraber	çağır-	doğ-	geçir-
arka	beri	çal-	doğru	gel-
arkadaş	beş	çalış-	dök-	gene
artık	beyaz	cam	doktor	gerçek
as-	bil-	can	dökül-	gerek-
aşağı	bile	canavar	dokun-(temas)	geri

getir-	hey	karşı	kuş	pek
gez-	hiç	kat-	kutu	peri
gibi	hiç kimse	kavuş-	kuyruk	pes
gir-	hiçbir	kaybet-	leylek	renk
git-	hisset-	kaybol-	masa	resim
giy-	hız	kazan-	masal	saat
gök	iç	kedi	mavi	sabah
gökyüzü	iç-	kenar	meyve	saç
gönder-	içeri	kendi	mi/mi/mu/mu	sadece
gör-	için	kendi kendine	mutfak	sağ (yön)
göre	iki	kes-	mutlu	sakla-
görün-	ilaç	kesil-	mutluluk	saklan-
göster-	ile	kez	nasıl	saldır-
götür-	ileri	ki	ne	san-
göz	ilgili	kim	neden	sanki
güçlü	ilk	kimse	nerde	sarı
gül	in-	kir-	niye	sarıl-
gül-	inan-	kırıl-	o	şarkı
gün	inek	kırmızı	o kadar	sat-
gündüz	insan	kısa	obur	say-
güneş	ip	kişi	oda	seç-
güzel	iş	kitap	odun	sen
hadi	işık	kız	oğlan	ses
hala (henüz)	isim	kız-	öğretmen	sev-
halı	iste	kocaman	oku-	sevin-
hangi	iste-	kol	okul	şey
hani	iyi	kolay	ol-	sıkıl-
hasta	izle-	koltuk	olabil-	silah
hastalık	kaç-	komşu	öl-	şimdi
hatırla-	kadar	konu	öldür-	siyah
hatta	kafa	konuş-	ön	siz
hava	kal-	kop-	önce	sofra
hayır (xevet)	kaldır-	kopar-	öp-	soğuk
hayvan	kalk-	köpek	ora	son
hazırla-	kalp	kork-	orta	sonra
hediye	kanat	koş- (koşu)	ortalık	sor-
hem	kapat-	kötü	otur-	soru
hemen	kapı	kötülük	öyle	şöyle
hep	kara (renk)	köy	oyna-	söyle-
hepsi	karanlık	koy-	oysa	söz
her	karar	kucak	oyun	su
her gün	kardeş	küçük	para	sür-
her zaman	karga	kulak	parça	şu
herkes	karın	kurtar-	pazar	tak-

Okul Öncesi Çocuklarının Söz Varlığı ile Derlem Temelli Sıklık Listelerinin Karşılaştırılması

takıl-	topla-	üç	yan-	yıldız
tam	toplan-	üzüntü	yani	yine
tamam	toprak	var	yap-	yiyecek
tane	tüm	ve	yaprak	yok
tanı-	tut-	ver-	yardım	yoksa
taraf	uç-	vücut	yaş (ömür)	yol
taş	ulaş-	vur-	yaşa-	yorgun
taşı-	unut-	ya (bağlaç)	yat-	yukarı
tatlı	üst	ya da	yatak	yüksek
tek	uyan-	yağ-	yavru	yürü-
tekrar	uyu-	yağmur	ye-	yüz (çehre)
temiz	uzak	yak- (ateş)	yeni	yüz- (suda)
tepe	uzan-	yakala-	yer	zaman
teyze	uzat-	yakın	yeşil	zaten
tilki	uzay	yaklaş-	yet-	zor
titre-	üzül-	yalan	yetiş-	
top	uzun	yan	yıka-	

Okul Öncesi Çocuklarının İlk 1000 Kelimesi ile 1. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki İlk 1000 Kelimenin Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Okul öncesi çocuklarının kullandığı ilk 1000 kelime ile 1. Sınıf Türkçe ders kitabındaki ilk 1000 kelime birleştirildiğinde ortaya çıkan listedeki birbirinden farklı kelimelerin sayısı 1552'dir. Her iki listede de yer alan ortak kelimelerin sayısı 378'dir. İki sıklık listesinde %37,8 oranında uyum olduğu görülmektedir. İki liste birbirinden %62,2 oranında farklılaşmaktadır.

İki listede ortak olan 378 kelime alfabetik olarak aşağıda verilmiştir.

Tablo 7.

Ortak Kelimeler Listesi

aç-	as-	banyo	beyaz	boya
adam	aşağı	bas	bil-	boya-
ağaç	at	bas-	bile	böyle
ağır	at-	basit	bilgisayar	böylece
ağla-	atla-	başka	bin	bu
aile	ay (uydu)	basla-	bin-	bugün
akıllı	ayak	bat-	bir	bul-
al-	aydınlat-	baykuş	bırak-	bulut
alt	aynı	bayram	biraz	bura
altı	ayrıca	bazen	birbiri	bütün
ama	ayrıl-	bazı	biri	büyü-
anla-	az	bekle-	birikinti	büyük
anlat-	baba	belki	birkaç	çabuk
anne	babaanne	ben (zamir)	bisiklet	çalış-
ara-	bahçe	bence	bit- (tüken-)	can
arka	bak-	benze-	biz	çarp-
arkadaş	balık	beraber	böcek	çek-
artık	balon	beş	boy	çekmece
			(uzunluk)	

cennet	erken	hemen	kaybol-	nere
çevir-	eski	hep	kazan-	niye
çık-	et-	hepsi	kedi	o
çıkabil-	etkinlik	her	kenar	oğlan
civciv	ev	herkes	kendi	oku-
çiçek	evet	hey	kere	ol-
çiz-	falan	hiç	kesil-	olabil-
çocuk	fazla	hiçbir	kesin	önce
çok	fikir	hızlı	keşke	ora
çünkü	fil	i-	kez	otur-
da (de)	film	iç-	ki	ön
daha	geç-	içeri	kim	öyle
de-	gece	için	kimse	oyna-
dede	gel-	iki	kırıl-	oyun
değil	gerçek	ile	kirpi	parlak
değiştir-	gerek-	ilgili	kısa	pek
deniz	geri	ilk	kişi	pes
dev	getir-	in-	kitap	renk
devam	gibi	inan-	kıvırcık	renkli
diğer	gir-	insan	kız	resim
diken	git-	ip	kız-	roket
dinle-	gök	is	kol	rüzgâr
diş	gökyüzü	ışık	kolay	sabah
diye	gol	isim	komik	sadece
doğ-	gör-	iste	konuş-	saklan-
doğru	göre	iste-	köpek	san-
doğur-	görebil-	iyi	körebe	sanki
dolaş-	göster-	kaç-	kork-	sarıl-
dön-	götür-	kadar	koş- (koşu)	su
dört	göz	kafa	küçük	şarkı
dost	gül-	kafes	kullan-	sebze
doy-	gün	kâğıt	kurtar-	seç-
dünya	gündüz	kal-	kuş	sen
dur-	güneş	kaldır-	lazım	sert
durum	güven-	kalk-	maç	ses
düş	güzel	kalp	masal	sev-
düşün-	hadi	kanat	mavi	sevin-
duvar	hangi	kapat-	meyve	şey
duy-	hatırla-	kara (renk)	mi/mi/mu/mu	şimdi
düz	hava	kardeş	misafir	siz
eğer	havuç	karga	mutlu	son
eğlen-	hayvan	karınca	mutluluk	sonra
eğlenceli	hazırla-	karşı	nasıl	sor-
el (organ)	hem	kat	ne	şöyle

Okul Öncesi Çocuklarının Söz Varlığı ile Derlem Temelli Sıklık Listelerinin Karşılaştırılması

söyle-	tepe	uyut-	yap-	yemek
söz	teyze	uzak	yapabil-	yeni
sür-	tilki	uzay	yapıştır-	yer
sürekli	top	üzül-	yaprak	yet-
tabii (elbette)	toplan-	uzun	yaramaz	yıldız
tam	toprak	var	yaş (ömür)	yine
tane	tüm	ve	yaşa-	yok
taraf	tut-	ver-	yastık	yol
tas	üç	vur-	yat-	yorgun
tatlı	uç-	yağmur	yatak	yukarı
tavşan	unut-	yak-(ateş)	yavru	yüksek
tek	üst	yakın	yazı (nesir)	yürü-
telefon	uyan-	yaklaş-	ye-	zaman
televizyon	uyu-	yan	yem	zürafa

Okul Öncesi Çocuklarının İlk 1000 Kelimesi ile İlkokul Öğrencilerinin İlk 1000 Kelimesinin Karşılaştırılmasına Yönelik Bulgular

Okul öncesi çocuklarının kullandığı ilk 1000 kelime ile ilkökul öğrencilerinin ilk 1000 kelimesi birleştirildiğinde ortaya çıkan listedeki birbirinden farklı kelimelerin sayısı 1528'dir. Her iki listede de yer alan ortak kelimelerin sayısı 455'tir. İki sıklık listesinde %45,5 oranında uyum olduğu görülmektedir. İki liste birbirinden %54,5 oranında farklılaşmaktadır.

İki listede ortak olan 455 kelime alfabetik olarak aşağıda verilmiştir.

Tablo 8.

Ortak Kelimeler Listesi

abla	anne	az	bekle-	birkaç
aç-	anneanne	azıcık	ben (zamir)	birlikte
adam	apartman	baba	bence	bisiklet
ağabey	ara-	babaanne	benze-	bit- (tüken-)
ağaç	araba	bacak	beraber	bitir-
ağız	arka	bahçe	beri	biz
ağla-	arkadaş	bak-	beş	boy (uzunluk)
aile	artık	bal	besle-	boya
akıl	as-	balık	beyaz	böyle
akıllı	aşağı	banyo	bıçak	böylece
akşam	at	bardak	bil-	bozul-
al-	at-	bas	bilgisayar	bu
alabil-	ateş	bas-	bin-	bugün
alt	atla-	başka	bir	bul-
altı	ayak	başla-	bir sürü	bulaşık
altın	ayakkabı	bayram	bir tane	bura
ama	ay	bazen	bırak-	burun
amca	ayır-	bazı	biraz	bütün
anla-	aynı	bebek	birazcık	büyü-
anlat-	ayrıca	beğen-	birbiri	büyük
anlatabil-	ayrıl-	bekçi	biri	çabuk

cadı	durum	gündüz	izle-	konu
çağır-	düş	güneş	kabuk	konuş-
çal-	düşün-	güzel	kaç-	köpek
çalış-	duvar	hadi	kadar	körebe
çamaşır	duy-	halı	kahvaltı	kork-
can	düz	hangi	kal-	koş- (koşu)
çanta	eğer	hasta	kaldır-	kotu
çek-	eğlen-	hastalan-	kalk-	kovala-
çekmece	eğlenceli	hava	kanat	koy
çiçek	el (organ)	havuç	kap-	koy-
çık-	elbise	havuz	kapalı	kucak
çıkart-	en (zarf)	hayvan	kapat-	küçük
çıkart-	erkek	hayvanat bahçesi	kapı	kulak
çimen	erken	hazırla-	kaplumbağa	kurbağa
civciv	eski	hediye	kara (renk)	kuş
çizgi film	eşya	hem	kardeş	kutu
çoban	et-	hemen	karga	kuyruk
çocuk	ev	hep	karşı	leylek
çok	evcilik	her	katla-	maç
çok çok	fazla	her gün	kavga et-	market
çünkü	fil	herkes	kaybet-	masa
da (de)	fırçala-	hiç	kaybol-	masal
daha	geç-	hiçbir	kazan-	mavi
de-	gece	hikâye	keci	meyve
dede	geçir-	hızlı	kelebek	mi/mi/mu/mu
değil	gel-	hoşlan-	kenar	mutlu
değiştir-	gerek-	iç	kendi	mutlu ol-
deniz	geri	iç-	kere	nasıl
deri	getir-	için	kes-	ne
devam et-	gez-	iğne	ki	neden
diğer	gezme	iki	kim	nere
dinozor	gibi	ile	kimse	o
dinle-	gir-	ilk	kir-	öbür
diş	git-	ilk önce	kirli	oda
dışarı	giy-	in-	kırmızı	ödev
diye	giyin-	indir-	kısa	odun
doğru	gör-	inek	kişi	öğrenci
doktor	göre	insan	kitap	öğretmen
dolaş-	görün-	ip	kıyafet	oku-
dön-	göster-	iş	kız	okul
dondurma	götür-	isim	kocaman	ol-
dört	göz	iste	kok-	olabil-
dünya	gül	iste-	kolay	ön
dur-	gün	iyi	komşu	önce

Okul Öncesi Çocuklarının Söz Varlığı ile Derlem Temelli Sıklık Listelerinin Karşılaştırılması

öp-	sakın	sor-	tırnak	yardım
ora	saklambaç	soru	top	yardım et-
örtü	saklan-	şöyle	topla-	yaş (ömür)
otobüs	salıncak	söyle-	tren	yaşa-
otur-	sallan-	söz	tut-	yat-
oturabil-	sandalye	su	uç	yatak
öyle	sanki	süpürge	uçak	yavru
oyna-	sarı	sür-	unut-	yazı (nesir)
oyun	şarkı	sürekli	üst	ye-
oyuncak	sat-	şu	uyan-	yemek
para	say-	tabak	uyu-	yer
parça	sebze	tabii (elbette)	uzak	yeşil
park	seç-	tane	üzgün	yıka-
pazar	sen	taraf	üzül-	yine
pes	ses	taş	uzun	yiyecek
piknik	sev-	taşı-	var	yok
pis	sevin-	tatlı	ve	yol
pişir-	şey	tavşan	ver-	yüksek
reklam	sıkıl-	tek	veya	yürü-
renk	sil-	tekrar	ya da	yuvarlak
renkli	şimdi	telefon	yakala-	yüz (cehre)
resim	şirin	televizyon	yaklaş-	yüz- (suda)
saat	siyah	temiz	yan	zaman
sabah	siz	temizle-	yan-	zıpla-
saç	sofra	temizlik	yani	zor
sadece	son	teşekkür et-	yap-	zürafa
sağ (yon)	sonra	teyze	yaramaz	

Tartışma ve Sonuç

60 ay ve üzeri okul öncesi çocuklarının sözlü dil örneği üzerinden kelime hazinesinin tespit edilip sıklık listesinin derlem temelli çeşitli listelerle karşılaştırıldığı bu çalışmada ulaşılan sonuçlar şöyledir:

Okul öncesi çocuklarının etkileşimli okuma yapılarak elde edilen sözlü verilere göre kullandıkları toplam kelime sayısı 21.299, birbirinden farklı kelime sayısı ise 1732'dir. Çocuklar konuşmalarında her farklı kelimeyi ortalama olarak 12,29 kez tekrar etmiştir. Acarlar (2005) çocukların kullandığı toplam sözcük sayısının artmasıyla sözcük tekrarlarının da arttığını belirtmektedir. Çocuklar kelime türü olarak en fazla isimleri kullanmıştır. Bu isimler çocuğun hem gündelik hayatında en fazla ilişkili olduğu kavramlarla hem de zengin hayal dünyalarındaki kavramlarla ilgilidir. Gelişim düzeylerine göre çocuklar, bu dönemlerinde dil bilgisi kurallarını içselleştirdiği için bütün kelime türlerini rahatlıkla kullanmaktadırlar. Konuşurken sebep-sonuç, amaç-sonuç ilişkisi kurdukları, olaylar ve karakterler arasında ilişki kurabildikleri, artan meraklarıyla birlikte sorgulamalar yaptıkları için en sık kullanılan ilk 100 kelimeyi türleri bakımından zengin kullandıkları tespit edilmiştir.

Okul öncesi çocuklarının ilk 1000 kelimesi ile Aksan ve arkadaşlarının (2017) A Frequency Dictionary of Turkish (Türkçe Sıklık Sözlüğü) adlı çalışmalarındaki ilk 1000 kelime karşılaştırıldığında iki listenin %25,4 oranında uyumluyken %74,6 oranında farklılaştığı tespit edilmiştir. TSS dilin genel görünümünü ortaya koyan bir derlem olduğu ve soyut kelime fazla barındırdığı ve bu da çocukların

gelişim özelliklerine aykırı olduğu için (Karadağ, 2019a) iki liste arasındaki uyum oranının az olması beklenen bir durumdur.

Okul öncesi çocuklarının ilk 1000 kelimesi ile Karadağ'ın (2019b) temel eğitim düzeyindeki öğrencilerin yazılı anlatımlarından oluşturulan sıklık listesi olan "Hedef Kelime Listesi"ndeki ilk 1000 kelime karşılaştırıldığında iki listenin %53,6 oranında uyumlu olduğu, %46,4 oranında ise farklılaştığı tespit edilmiştir.

Okul öncesi çocuklarının ilk 1000 kelimesi ile çocuk kitaplarındaki ilk 1000 kelime karşılaştırıldığında iki listenin %47,5 oranında uyumlu, %52,5 oranında ise farklı olduğu tespit edilmiştir. İlköğretim öğrencilerinin sıklık listesi ile çocuk kitaplarının sıklık listesini karşılaştıran Baş (2006) %63 oranında iki listenin uyumlu olduğunu tespit etmiştir. Baş'ın (2006) araştırmasında uyum oranının daha yüksek olmasında temel etken, araştırmanın ilköğretimin çeşitli seviyelerindeki eserleri içermesidir.

Okul öncesi çocuklarının ilk 1000 kelimesi ile 1. sınıf Türkçe ders kitabındaki ilk 1000 kelime karşılaştırıldığında iki listede %37,8 oranında ortaklık olduğu, %62,2 oranında ise farklılaşma olduğu görülmektedir. Dil edinme sürecinde olan çocukların diliyle kitap dilleri arasında elbette farklılık olacaktır ancak bu farklılığın ders kitaplarında çocuk kitaplarının da üstünde olması dikkat çekicidir.

Okul öncesi çocuklarının ilk 1000 kelimesi ile ilköğrencilerinin ilk 1000 kelimesi karşılaştırıldığında ise iki listenin %45,5 oranında uyumlu olduğu, %54,5 oranında farklılaştığı tespit edilmiştir.

Listelerin karşılaştırma sonuçlarına göre çocukların ilk 1000 kelimesi ile Türkçe Sıklık Sözlüğü ve 1. Sınıf Türkçe Ders Kitabı arasında ortaklığın daha az, dil edinme sürecindeki çocukların gelişim düzeyi göz önüne alındığında çocukların ilk 1000 kelimesi ile Hedef Kelime Listesi, çocuk kitapları ve ilköğrencilerinin ilk 1000 kelimesinin daha yüksek oranda örtüştüğü söylenebilir. Buna rağmen 60 ay ve üzeri okul öncesi çocuklarının kelime sıklık listesi ile diğer tüm derlemlerin kelime sıklık listelerinin yarısından fazla örtüşmediği görülmektedir. Uyumlu olan kelimelerin içinde de hemen hemen her seviyede kullanılan iletişimsel kelimeler yer almaktadır. Bu iletişimsel kelimeler göz önüne alındığında listelerin ileri sıralarında farklılığın daha da arttığı görülmektedir.

Genel dil derlemleri dilin sıklık bakımından genel görünümünü ortaya koymakta ve öğrencilerin eğitimi için lise öncesi seviyelerde işlevsel olmamaktadır. Bu yüzden okul öncesi, ortaokul ve lise eğitim seviyelerinde hazırlanan özel derlemler eğitimin düzenlenmesinde önem taşımaktadır. Bu özel derlemler çocuk kitapları ve ders kitaplarındaki metinlerin nitelik ve seviyesinin belirlenmesinde, çocuklara öğretilecek kelimelere referans olması bakımından önemlidir. Bu çalışmanın sonucuna göre okul öncesi çocuklarının ilk 1000 kelimesi ile diğer derlemlerin ilk 1000 kelimesinin yarısından fazla örtüşmemesi durumu bu çalışmada incelenen derlemlerin okul öncesi çocukları için referans olarak kullanılamayacağını göstermektedir. Bunun için daha kapsamlı çalışmalarla okul öncesi çocuklarının sözlü dilleri üzerinden hazırlanacak işlevsel ve büyük derlemlerin ana dil eğitiminde referans olarak kullanılması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu sonuç Karadağ'ın (2019a) ana dili olarak Türkçe eğitimi bakımından geniş hacimli bir özel çocuk dili derlemine ihtiyaç duyulduğunu ortaya koyan çalışması ile örtüşmektedir. Ayrıca okul öncesinde dönemde dil ve zihin gelişimi hızlı olduğu ve uyaran sayısı her geçen gün arttığı için hazırlanacak derlemlerin belli aralıklarla güncellenmesi gerekmektedir.

Araştırma ve Yayın Etiği

Bu çalışmada "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik Kurul İzni

Kurul adı = Erzincan İl Milli Eğitim Müdürlüğü
Karar tarihi= 18.10.2017

Belge sayı numarası= 77629021-44-E.16967303

Yazarların Katkı Oranı

Bu makale, yazarın kendisi tarafından tek başına hazırlanmıştır.

Çıkar Çatışması

Çıkar çatışması teşkil edebilecek durumlar ve ilişkiler yoktur.

Kaynaklar

- Acarlar, F. (2005). Türkçe ediniminde gelişimsel özelliklerin dil örneği ölçümleri açısından incelenmesi. *Türk Psikoloji Dergisi*, 20(56), 61-74
- Aktürk, B. (2012). *Understanding the Gestural, Lexical and Grammatical Development of Turkish-Speaking Infants and Toddlers: Validity Study of the Turkish Communicative Development Inventory (TIGE)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aksan, D. (2000). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: TDK Yayınları.
- Aksan, Y., Aksan, M., Mersinli, Ü. & Demirhan, U.U. (2017). *A frequency dictionary of Turkish*. London and New York: Routledge.
- Altun, D. (2019). 60-71 aylık okul öncesi dönemdeki çocukların alıcı ve ifade edici dil kelime bilgisinin teknoloji kullanımı ve ailesel faktörlere göre incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(2), 1158-1182.
- Aydoğan, Y. ve Koçak, N. (2003). Okul öncesi çocukların dil gelişimlerine etki eden faktörlerin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 159, 203-210.
- Ayrancı, B. B. (2018). 0-12 yaş dil gelişimi uygulamaları ve yapılması gerekenler. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(1), 13-34.
- Baş, B. (2006). *1985-2005 yılları arasında çocuk edebiyatı sahasında yazılmış tahkiyeli metinlerin söz varlığı üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Creswell, J. W. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Dereli, E. (2003). *Okul öncesi eğitime devam eden 4-6 yaş arasındaki çocukların ifade edici dil düzeylerinin incelenmesi (Konya ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dereli, E., Koçak, N. (2005). Okul öncesi eğitime devam eden 4-6 yaş arasındaki çocukların ifade edici dil düzeylerinin bakım tarzı ve anne- baba eğitim düzeyi açısından incelenmesi Konya ili örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (14), 245-253.
- Derman, M.T. (2017). 4-6 yaş çocukların sözcük dağarcıklarının ailesel faktörlere göre incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 372-383.
- Erdoğan, S., Bekir, H.Ş ve Aras. S.E. (2005). Alt sosyoekonomik bölgelerde ana sınıfına devam eden 5-6 yaş grubundaki çocukların dil gelişim düzeylerine bazı faktörlerin etkisinin incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 231-246.
- Ergin, B. (2012) *5-6 yaş çocuklarının dil gelişim düzeyleri ile sosyal kabul durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Eryılmaz D., Uladı G., Geyik M. ve Öztürk M. (2019). 36-72 aylık çocukların dil gelişim özelliklerinin çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 9(1), 265-277.
- Güneş, F. (2010). Ninnilerin çocukların dil ve zihinsel gelişimine etkisi. *ZfWT Zeitschrift für die Welt der Türken, Journal of World of Turks*. 2(3), 27-38.
- Işıtan, S. ve Turan, F. (2014). Çocuklarda dil gelişiminin değerlendirilmesinde bir anlatı analizi yaklaşımı olarak öykü anlatımı. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*. 13 (25), 105-124

- Karacan, E. (2000a). Bebeklerde ve çocuklarda dil gelişimi. *Klinik Psikiyatri*, 3(4), 263-268.
- Karacan, E. (2000b). Çocuklarda dil gelişimini etkileyen faktörler. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 9(7).
- Karadağ, Ö. (2005). *İlköğretim I. kademe öğrencilerinin kelime hazinesi üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karadağ, Ö. (2019a). Neden bir çocuk dili derlemine ihtiyacımız var? *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(3), 765-780.
- Karadağ, Ö. (2019b). *Kelime öğretimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Koçak, N., Ergin, B. ve Yalçın, H. (2014). 60-72 aylık çocukların Türkçe dil kullanımı düzeyleri ve etki eden faktörlerin incelenmesi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014(4), 100-106.
- Özbaydar, B. (1970). 12-24 ay arasında dil gelişmesi. *İstanbul Üniversitesi Tecrubi Psikoloji Çalışmaları*, 8, 79-86.
- Savaş, M. ve Turan, M. (2011). Okulöncesi altı yaş grubu öğrencilerin sahip oldukları kelime servetinin incelenmesi. *New World Science Academy (NWWSA)*. 6(1), 841-859.
- Yapıcı, Ş. (2004). Çocukta dil gelişimi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 1(1), 1-18.
- Yıldırım, A. (2008). *Okul öncesi eğitim kurumlarından yararlanmayan 4-5 yaş çocuklarının dil gelişimini etkileyen faktörlerin incelenmesi (Konya ili örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Zevenbergen, A. A. & Whitehurst, G. J. (2003). *Dialogic reading: a shared book reading intervention for preschoolers. on reading books to children: parents and teachers.* (eds) Anne van Kleeck, Steven A. Stahl, & Eurydice B. Bauer London: Lawrence Erlbaum.

Extended Abstract

Introduction

Body, language, and mind development progresses very rapidly between 0-6 ages. Developments in this period determine the child's life and future (Güneş, 2010, p. 28). Language develops rapidly in the pre-school period, supporting this development process helps both social and mental development in the child (Ayranci, 2018, p.17). The acquisition of language is directly based on the cognitive development of the child, and each of the mental adaptation processes is closely related to perception, concept development and language acquisition (Karacan, 2000b).

The concept development process, one of the important stages of language development, is related to age and experiences. In the cognitive development period, the concepts and words learned with the stimuli increase. Thus, the developing vocabulary supports the basic language skills. Vocabulary also plays an important role in the generation and development of ideas. In this process, the world of emotion and thought is enriched by the new words and concepts added to the receptive vocabulary in the mind and the relationships between them, and the new feelings and thoughts developed come into existence by being put into words. The expression of these words occurs through the selection of the most appropriate words in the productive vocabulary in the mind and the creation of linguistic codes according to the message to be conveyed by the feelings and thoughts.

Although it is assumed that the skillful use of the language and learning its subtleties occurs between the ages of 5-10, a significant part of the basic language acquisition process takes place at the age of 5-6 in the majority of children (Yapıcı, 2004, s. 6). Therefore, it becomes much easier to identify vocabulary level from the age of 5. Frequency lists obtained through written or oral data in vocabulary determination studies have an important place in mother language teaching. Aksan (2000) states that the first 1000 words that are used most frequently in a language meet approximately 80% of the lingual productions and reveals the representation power of the first 1000 words in the frequency lists. Corpus studies, which are much more voluminous than frequency lists, are also important in language teaching. Creating corpus-based frequency lists at every level is important in terms of functional use in vocabulary teaching. The corpus-based frequency list created for a language represents the general view of the language. Comparison of such a list and frequency lists prepared for special purposes shows

the commonality and dissimilarity between the two lists, so that the data obtained is guiding in the language learning and teaching process.

The vocabulary of preschool children aged 60 months and over was determined, a frequency list was obtained, and this list was compared with various corpus-based lists. In this study, carried out to reveal the difference between the frequency lists and the words used by preschool children in the language acquisition process, following questions were sought:

1. How different are the first 1000 words of preschool children and the first 1000 words in Aksan et al.'s (2017) A Frequency Dictionary of Turkish (Turkish Frequency Dictionary) study?
2. How different are the first 1000 words of preschool children and the first 1000 words of the "Target Word List" in Karadag's (2019b) Vocabulary Teaching book?
3. How different are the first 1000 words of preschool children and the first 1000 words of the children books (Baş, 2006)?
4. How different are the first 1000 words of preschool children and the first 1000 words of the 1st grade Turkish textbooks?
5. How different are the first 1000 words of preschool children and the first 1000 words of the primary school students (Karadag, 2005)?

Method

The case study method, which is one of the qualitative research approaches, was used in the research. According to Creswell (2013: 97), case study research is the researcher's use of multiple sources of information (e.g., observations, interviews, audio-visual) about real life, a current limited system (a situation), or multiple constrained systems (states) in a given time. It is a qualitative approach in which it collects detailed and in-depth information through materials and documents and reports, and introduces a situation description or situation themes. Holistic multiple case design was used here since there are multiple cases in the research and each case has to be analysed with a holistic approach and compared with one another. The case in the study is the comparison of the preschool children's first most frequently used 1000 words and various frequency lists.

Result and Discussion

The results obtained are as follows:

According to the verbal data obtained through interactive reading, the total number of words used by preschool children is 21,299 while the number of different words is 1732. The children repeated each different word an average of 12.29 times in their speech. Acarlar (2005) states that as the total number of words used by children increases, word repetitions also increase. Nouns were used mostly used in the speeches. These nouns are related to the concepts that the child is most associated with in his daily life and the concepts in his/her rich imagination worlds. According to their developmental level, they use all word types easily because they internalize the grammar rules in this period. It has been determined that the children use the first 100 most frequently used words richly in terms of their types, as they establish cause-effect, purpose-effect relationships while speaking, and they can establish relationships between events and characters, and make inquiries with their increasing curiosity.

Comparing the first 1000 words of preschool children with the first 1000 words in Aksan et al.'s (2017) study called A Frequency Dictionary of Turkish, it was found that the two lists were compatible at a rate of 25.4% but differed by 74.6%. Since FDT is a corpus that reveals the general aspects of the language and contains a lot of abstract words, which is contrary to the developmental characteristics of children (Karadag, 2019), it is normal that the rate of agreement between the two lists is low.

When the first 1000 words of preschool children and the first 1000 words in the "Target Word List", which is the frequency list created by Karadag (2018) from the written expressions of the students at the basic education level, were compared, it was found that the two lists were compatible with 53.6% and differed by 46.4%.

When the first 1000 words of preschool children were compared with the first 1000 words in children's books, it was determined that the two lists were compatible at a rate of 47.5% and different at a rate of 52.5%. Comparing the frequency list of primary school students with the frequency list of children's books, Baş (2006) found that the two lists were compatible at a rate of 63%. It is seen that the ratio of common words between children and books in both studies is low.

A 37.8% of commonality and 62.2% of differentiation were found between the first 1000 words of preschool children and the first 1000 words in the 1st grade Turkish textbook. The difference between the language of the children in the acquisition period and the languages of the books is acceptable, but the fact that this difference in textbooks is higher than that of children books is quite striking.

The first 1000 words of preschool children and the first 1000 words of primary school students were found to be compatible with 45.5% and different by 54.5% when compared.

According to the comparison results of the lists, it is seen that the compatibility rate between the first 1000 words of the children and the Turkish Frequency Dictionary, and the 1st Grade Turkish Book is quite low while this rate between the first 1000 words of the children, the Target Word List, children's books, and the first 1000 words of the primary school students is rather higher when the developmental level of the children in the language acquisition process is taken into account.

According to the results of this study, the fact that the first 1000 words of preschool children and the first 1000 words of other corpus do not overlap more than half shows that these corpus used in the study cannot be used as a reference for preschool children. For this, it is revealed that functional and large corpuses to be prepared through the oral languages of preschool children should be used as a reference in mother tongue education with more comprehensive studies. This result coincides with the study of Karadağ (2019a) which reveals that there is a need for a large volume of special children's language collection in terms of teaching Turkish as a mother tongue. In addition, since language and mental development is rapid in the pre-school period and the number of stimuli increases day by day, the corpus that will be prepared should be updated at regular intervals.